EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 208 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Taimekaitsevahendite turulelaskmist käsitleva määruse (EÜ) nr 1107/2009 ja pestitsiidide jääkide piirnorme käsitleva määruse (EÜ) nr 396/2005 hindamine

{SWD(2020) 87 final}

1 SISSEJUHATUS

Taimekaitsevahendeid, mida sageli nimetatakse ka *pestitsiidideks*, kasutatakse põllukultuuride kaitsmiseks kahjurite, haiguste või konkureerivate taimede eest, et optimeerida toiduainete tootmist tavapärases või mahepõllumajanduses. Pestitsiide kasutatakse ka toidu kvaliteedi säilitamiseks (ladustamise ajal) või teatavate alade säilitamiseks tingimustes, mis on vajalikud nende nõuetekohaseks kasutamiseks (nt raudteed). Pestitsiidid võivad olla keemilised või kemikaalvabad (nt mikroorganismid) ning nende jäägid toidus ja söödas võivad olla tarbijatele kahjulikud.

Kuna pestitsiidid avaldavad inimeste tervisele või keskkonnale kahjulikku mõju, kehtivad ELis ranged õigusnormid, nimelt määrus (EÜ) nr 1107/2009[1] (edaspidi „taimekaitsevahendite määrus“) ja määrus (EÜ) nr 396/2005[2] (edaspidi „jääkide piirnormide määrus“). Määruste eesmärk on tagada inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitse kõrge tase, parandada ELi siseturu toimimist ja põllumajanduslikku tootmist ELis ning hõlbustada rahvusvahelist kaubandust. Määruste rakendamise eest vastutavad ühiselt liikmesriigid ja komisjon, sest liikmesriikidel on oluline roll toimeainete ja jääkide piirnormide teaduslikul hindamisel, milles nad teevad tihedat koostööd Euroopa Toiduohutusametiga (EFSA). Nende hinnangute põhjal teeb komisjon ettepaneku võtta vastu otsused toimeainete heakskiitmise, heakskiidu pikendamise ja jääkide piirnormide kohta, mis pannakse alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees hääletusele enne, kui komisjon need ametlikult vastu võtab. Taimekaitsevahendite hindamise ja nende lubade andmise eest vastutavad täielikult liikmesriigid.

Taimekaitsevahendeid ja jääkide piirnorme käsitlevad määrused on osa laiemast regulatiivsest ja poliitilisest kontekstist, nagu on eelkõige sätestatud säästva kasutamise direktiivis[3] ja ühises põllumajanduspoliitikas,[4] millega kehtestatakse lubatud pestitsiidide kasutamisega seotud kohustused ning stimuleeritakse säästvamat põllumajandust ja kestlikke põllumajandustavasid. Pinna- ja põhjavee kvaliteeti reguleerivad keskkonnaalased õigusaktid sisaldavad piiranguid paljude pestitsiidide suhtes ning pestitsiidide kasutamine on üldiselt keelatud piirkondades, mis on bioloogilise mitmekesisuse säilitamise seisukohast eriti olulised.

Ühiskonnas ollakse järjest teadlikumad toidutootmise kestlikkusest, mille oluline osa on pestitsiidide säästev kasutamine, nagu on kajastatud ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030[5] ja Euroopa Komisjoni aruteludokumendis „Euroopa kestliku arengu saavutamine aastaks 2030“[6].

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1).

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks (ELT L 309, 24.11.2009, lk 71).

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

5 Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/environment/sustainable-development/SDGs/index_en.htm.

6 Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/commission/files/reflection-paper-towards-sustainable-europe_et.

Komisjon reageerib ühiskonna muredele kestlikkuse üle Euroopa rohelises kokkuleppes[7], eelkõige strateegiaga „Talust taldrikule“ [8], ja bioloogilise mitmekesisuse strateegiaga [9]. Nende algatustega edendatakse terveid ökosüsteeme ja bioloogilist mitmekesisust, kestlikumaid toidutootmissüsteeme ja tervislikumat toitumist, tagades samas põllumajandustootjatele jätkusuutliku elatise ning tarbijatele juurdepääsu kvaliteetsele ja täisväärtuslikule toidule. Rohelise kokkuleppe teatises võetakse eelkõige kohustus vähendada keemiliste pestitsiidide kasutamist ja nendega seotud riske.

ELis ei ole täielikult pestitsiidivaba põllumajandus siiski realistlik eesmärk, ka mahepõllumajanduses, kus võib kasutada piiratud arvu pestitsiide. Pestitsiidide kasutamine on oluline vahend ELi eesmärkide saavutamiseks taimetervise, toiduohutuse ja toiduga kindlustatuse valdkonnas, pidades silmas just rahvastiku kasvuga seotud ülemaailmse toidunõudluse suurenemist. Pestitsiide käsitlevate ELi õigusaktide eesmärk ei ole seega pestitsiidide kõrvaldamine, vaid pigem nende mõju minimeerimine inimeste tervisele ja keskkonnale, vähendades sõltuvust pestitsiididest, kasutades alternatiivseid meetodeid ning suurendades madala riskiastmega ja kemikaalivabade pestitsiidide kasutamist.

Komisjon korraldas õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) raames taimekaitsevahendite määruse ja jääkide piirnormide määruse hindamise, mis hõlmas ajavahemikku alates nende kohaldamisest kuni 2018. aasta lõpuni, et hinnata, kas need on otstarbekohased ja saavutavad oma eesmärgid, vältides samas ELi õigussüsteemi keerukust ja kõrvaldades tarbetu koormuse. Käesolev aruanne on esitatud taimekaitsevahendite määruse artikli 82 ja artikli 62 lõike 5 ning jääkide piirnormide määruse artikli 47 kohaselt ning sellele on lisatud komisjoni talituste töödokument koos kõigi tõenditega. Käesolev aruanne avaldatakse samal ajal strateegiaga „Talust taldrikule“ ja säästva kasutamise direktiivi rakendamise teise aruandega. See tugineb välistöövõtja kogutud tõenditele,[10] komisjoni teadusnõustamise mehhanismi arvamusele,[11] komisjoni talituste auditiaruannetele[12] ning määruste kohaldamisel saadud kogemustele.

Lisaks on komisjon võtnud nõuetekohaselt arvesse kahte Euroopa Parlamendi raportit. Esimeses aruandes,[13] mis võeti vastu 2018. aasta septembris, käsitleti taimekaitsevahendite määruse rakendamist ja jõuti järeldusele, et taimekaitsevahendite määrus on varasemaga võrreldes märkimisväärne edasiminek ning et pestitsiide on asjakohane reguleerida ELi tasandil. Selles jõuti ka järeldusele, et inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitsmise eesmärke ei ole täielikult saavutatud ning et määruse rakendamine ei ole rahuldav. Seetõttu kutsub Euroopa Parlament kõiki peamisi osalejaid üles tegutsema. Pestitsiididele lubade andmise ELi menetlust käsitleva erikomisjoni (PEST-komisjon) teises aruandes,[14] mis võeti vastu 2019. aasta jaanuaris, kutsutakse üles suurendama läbipaistvust, tugevdama huvikonfliktide lahendamist käsitlevaid poliitikameetmeid ja suurendama teaduse sõltumatust. Samuti nõutakse selles ettevaatusprintsiibi ja ohupõhise lähenemisviisi ranget kohaldamist lubade andmise menetluses ning soovitatakse rohkem stiimuleid ja

7 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_et.

8 COM(2020) 381.

9 COM(2020) 380.

10 Välise toetuse uuring on avaldatud veebisaidil EU bookshop.

11 Euroopa Komisjoni 2018. aasta juunis avaldatud teadusnõustamise mehhanismi teaduslik arvamus, mis käsitleb taimekaitsevahenditele lubade andmise ELi menetlusi. Teadusnõustajate töörühm. ISBN 978-92-79-67735-9.

12 Nt Euroopa Komisjon (2017). Ülevaatlik aruanne ELi liikmesriikides 2016. ja 2017. aastal tehtud auditite kohta, mille eesmärk oli hinnata taimekaitsevahendite lubade andmise süsteeme. DG(SANTE) 2017-6250.

13 Euroopa Parlamendi 2019. aasta jaanuari raport pestitsiididele lubade andmise ELi menetluse kohta (2018/2153 (INI)); pestitsiididele lubade andmise ELi menetlust käsitlev erikomisjon.

14 Euroopa Parlamendi 2018. aasta septembri raport taimekaitsevahendite määruse (EÜ) nr 1107/2009 rakendamise kohta (2017/2128 (INI)).

teadusuuringuid madala riskiastmega alternatiivide jaoks, lisaks soovitatakse selles koostada loata muude koostisainete negatiivne loetelu ning luua taimekaitseainete ja sünergistide heakskiitmise menetlus. Komisjon on juba otse vastanud kahele Euroopa Parlamendi raportile[15,16].

Komisjon on arvesse võtnud ka põllumajanduse ja kalanduse nõukogus 2018. aasta novembris ja keskkonna nõukogus 2018. aasta detsembris peetud arutelusid. Eelkõige vahetasid ministrid arvamusi heakskiitmise ja lubade andmise süsteemi praeguste arengute kohta ning selle kohta, kuidas mõjutab järjest rohkemate toimeainete heakskiitmise pikendamata jätmine Euroopa põllumajandust ja põllumajandustootjaid. Ministrid arutasid ka võimalust algatada pikaajaline arutelu ELi meetmete võimaliku väljatöötamise üle, et täiendada riiklikke meetmeid, mille eesmärk on vähendada ohtlike taimekaitsevahendite kasutamist ja see lõpuks järk-järgult lõpetada ning edendada alternatiivide väljatöötamist. Komisjon tuletas meelde, et liikmesriikide tegevus ei ole olnud piisav, et vähendada sõltuvust taimekaitseks kasutatavatest keemilistest ainetest ning et integreeritud taimekaitse potentsiaali ei kasutata täielikult ära. Olles ELi heakskiitmissüsteemi referentliikmesriigid, ei pea liikmesriigid sageli kinni tähtaegadest ja annavad toodetele üha enam erakorralisi lubasid, mis kahjustab ELi süsteemi. Komisjon tunnistas vajadust leida viise, kuidas kiirendada madala riskiastmega toimeainete ja toodete turulelaskmist.

Käesolevas aruandes esitatakse taimekaitsevahendite määruse ja jääkide piirnormide määruse rakendamise ja toimimise hindamise peamised tulemused[17] kõigis liikmesriikides alates nende kohaldama hakkamisest 2011. aasta juunis ja 2008. aasta septembris. Selles pakutakse välja meetmed määruste rakendamise tõhustamiseks, et lihtsustada või tugevdada kehtivat õigusraamistikku.

Kuigi hindamise käigus on leitud palju puudusi, millest mõned on sidusrühmade lõikes erinevad, on eri valdkondade sidusrühmad ühel meelel selles, et kehtivate õigusaktidega on kehtestatud piisav raamistik toimeainete turustamiseelseks heakskiitmiseks ja taimekaitsevahendite lubamiseks, ning nad ei nõua taimekaitsevahendite määruse põhjalikku muutmist, samas kui jääkide piirnormide määruse osas esines lahkarvamusi. Aruandes järgmises osas on esitatud kuusteist valdkonda, kus rakendamist saab lühikeses ja keskpikas perspektiivis parandada.

2 HINDAMISE TULEMUSED JA VÕIMALIKUD EDASISED SAMMUD

2.1 INIMESTE TERVISE JA KESKKONNA TUGEVAM KAITSE

Hindamise käigus leiti, et taimekaitsevahendite määrus on heakskiitmise tingimuste ranguse tõttu inimeste tervise ja keskkonna kaitsmisel suures osas tõhus, kuigi rakendamist saab veelgi parandada. Eri valdkondade sidusrühmad leiavad, et ELi regulatiivsed nõuded on ranged, isegi ühed kõige rangemad maailmas. Enne taimekaitsevahendite määrust kehtinud direktiivi 91/414/EMÜ alusel vähenes toimeainete arv juba rohkem kui 50 %, mistõttu kõrvaldati turult paljud sellised toimeained, mis ei oleks vastanud direktiivi nõuetele. See tähendab, et tervise- ja keskkonnakaitse tase oli kõrge juba enne taimekaitsevahendite määruse jõustumist. Taimekaitsevahendite määrusega algatati 2011. aastal kõigi toimeainete heakskiitmise korrapärane läbivaatamine: varem heaks kiidetud toimeained vaadatakse läbi rangemate heakskiitmise tingimuste alusel, et kaitse tase ELis oleks kõrgem. Selle

[15] Komisjoni vastus täiskogul vastuvõetud teksti kohta SP(2018)829.

[16] Komisjoni vastus täiskogul vastuvõetud teksti kohta SP(2019)355.

[17] Hindamise üksikasjad on esitatud lisatud komisjoni talituste töödokumendis.

tulemusena vähendatakse taimekaitsevahendites varem lubatud toimeainete arvu veelgi ja heakskiidetud toimeainete üldarv on oluliselt väiksem kui kolmandates riikides, kus on märkimisväärne põllumajanduslik tootmine. Kõrge ohutasemega toimeainete osakaal on väike (2 %) ja väheneb tulevikus veelgi, samas kui vähem kahjulike toimeainete osakaal on suhteliselt suur (37 %) ja suureneb[18]. Tegelikult on viimastel aastatel umbes pooled uute toimeainete (mida on keskmiselt kümme igal aastal) heakskiitmise taotlustest esitatud mikroorganismide (mittekeemilised) või toimeainete kohta, mis eeldatavasti vastavad madala riskiastmega aineid käsitlevatele kriteeriumidele. Tervise- või keskkonnaohust lähtuvalt on aastatel 2011–2018 seoses 22 toimeainega tehtud otsused heakskiitmata jätmise, heakskiidu pikendamata jätmise või selle tagasivõtmise kohta[19] aidanud vähendada tõsist ohtu tarbijatele, ettevõtjatele, töötajatele, kõrvalistele isikutele ja ELi elanikele ning keskkonnale. Inimeste tervise ja keskkonna kaitse peaks lähiaastatel veelgi paranema, kui viiakse lõpule kõigi olemasolevate lubade esimene läbivaatamine (eeldatavasti 2025. aastaks). Siiski ei nõustu kõik sidusrühmad järeldusega, et taimekaitsevahendite määrus kaitseb tõhusalt inimeste tervist ja keskkonda – eelkõige väidavad vabaühendused, et heakskiitmise tingimused ei ole piisavalt ranged ning et ELis kasutatakse endiselt ohtlikke toimeaineid.

Kuigi taimekaitsevahendite määrusel on selge potentsiaal saavutada oma eesmärgid, sealhulgas suurendada madala riskiastmega ainete osakaalu, on need tõhususega seotud probleemide tõttu saavutatud vaid osaliselt. Taimekaitsevahendite määruse rakendamisel esineb märkimisväärseid viivitusi toimeainete heakskiitmisel ja heakskiidu pikendamisel ning taimekaitsevahendite kasutamise (uuesti) lubamisel. Selle tulemusena on toimeainete heakskiidu kehtivusaega vaja mitme aasta võrra pikendada, et otsustusprotsess lõpule viia, kuigi samas lükatakse edasi madala riskiastmega toimeainete turulepääsu ja jäetakse turule toimeained, mille puhul on leitud, et need ei vasta enam heakskiitmise tingimustele.

Toimeainete heakskiitmise ja heakskiitmise pikendamise ning taimekaitsevahendite lubamisega seotud kulud ja töökoormus taimekaitsevahendite määrusega kehtestatud kolmes tsoonis[20] ei ole liikmesriikide vahel õiglaselt jaotatud. Ka praegused viivitused on sellest tingitud, kuna teatavad liikmesriigid seisavad silmitsi suure töökoormusega. Lisaks paistab, et mõne liikmesriigi kogutud tasud ei ole piisavad nende kulude katmiseks ning et mitte igas liikmesriigis ei ole tagatud selliste vahendite sihtotstarbeline eraldamine asjaomastele ametiasutustele, mistõttu töö tegemiseks puuduvad piisavad vahendid.

Glüfosaati käsitlevas Euroopa kodanikualgatuses,[21] mis kogus 2017. aastal vähem kui üheksa kuuga üle ühe miljoni allkirja, kutsuti üles pestitsiidide hindamise protsessis suurendama läbipaistvust. Vastuseks sellele ning selleks, et suurendada usaldust liikmesriikide ja EFSA tehtud teaduslike hindamiste vastu, tegi komisjon ettepaneku muuta üldisi toidualaseid õigusnorme,[22] mille nõukogu ja Euroopa Parlament võtsid vastu 13. juunil 2019 (määrus (EL) 2019/1381, mis käsitleb toiduahela ELi tasandi riskihindamise läbipaistvust ja kestlikkust)[23] ning mida hakatakse kohaldama 27. märtsil 2021. Alates sellest kuupäevast avaldatakse taotleja esitatud täielikud toimikud (v.a nõuetekohaselt põhjendatud konfidentsiaalne teave), mida on kasutatud toimeainete heakskiitmise (või heakskiidu pikendamise) taotluste

[18] 2011. ja 2018. aastal heakskiidetud toimeainete toksikoloogiliste ohuprofiilide võrdlemise metoodika on kokkuvõtlikult esitatud lisatud komisjoni talituste töödokumendi peatükis 5.1.1 ja üksikasjalikult esitatud 3. lisas.

[19] 2019. aastal võeti vastu otsused veel kaheksa toimeaine heakskiidu pikendamata jätmise kohta.

[20] Taimekaitsevahendite määruse artikli 3 punktiga 17 ja I lisaga määratakse liikmesriigid ühte kolmest võrreldavate kliima- ja põllumajandustingimustega tsoonist, et hõlbustada koostööd ja tootelubade vastastikust tunnustamist.

[21] Euroopa kodanikualgatus „Keelustada glüfosaat ning kaitsta inimesi ja keskkonda toksiliste pestitsiidide eest“.

[22] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb toiduahela ELi tasandi riskihindamise läbipaistvust ja kestlikkust. COM(2018) 0179 final – 2018/088 (COD).

[23] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1381, mis käsitleb toiduahela ELi tasandi riskihindamise läbipaistvust ja kestlikkust (ELT L 231, 6.9.2019, lk 1).

toetamiseks. Seda tehakse riskihindamisprotsessi varases etapis. See annab üldsusele ja sõltumatutele teadlastele otsese juurdepääsu alusandmetele. Samuti luuakse ELi tellitud uuringute register, et tagada, et heakskiitmist taotlevad ettevõtted esitavad kogu asjakohase teabe ega varja neile ebasoodsaid uuringutulemusi. Komisjonile antakse volitused korraldada liikmesriikides aastatel 2021–2025 teabe kogumist, et hinnata, kas katserajatised kohaldavad EFSA-le esitatud katsete ja uuringute tegemisel asjakohaseid standardeid. Riskist teatamise parandamiseks on uues määruses (EL) 2019/1381 sätestatud teatavad riskiteavituse eesmärgid ja üldpõhimõtted (nt täpne, õigeaegne ja läbipaistev teave, riskitajule tähelepanu pööramine ning kättesaadavus spetsialistidele ja mittespetsialistidele), mille alusel on komisjonil õigus võtta tulevikus rakendusaktiga vastu riskiteavituse üldkava.

1. Parem rakendamine – viivituste kõrvaldamine ja läbipaistvuse suurendamine

Pidades silmas rohelise kokkuleppe raames võetud kohustust vähendada keemilistest pestitsiididest tulenevaid riske ning ennetada ja kõrvaldada saastust, kutsub komisjon liikmesriike üles märkimisväärselt suurendama vahendeid, et rakendada kõiki taimekaitsevahendite määruse ja jääkide piirnormide määruse kohaseid asjakohaseid menetlusi õigusaktides sätestatud tähtaegade jooksul. Selleks et vajalikud vahendid oleksid kättesaadavad, peaksid liikmesriigid vaatama läbi nõutavad tasud, kehtestama need tasemel, mis katab täielikult nende kulud, ning tagama, et kõnealused tasud on ette nähtud vastavat tööd tegevatele asutustele. Komisjon kaalub rikkumismenetluse algatamist nende liikmesriikide suhtes, kes süstemaatiliselt ei pea kinni õigusaktides sätestatud tähtaegadest.

Kooskõlas Euroopa Parlamendi seisukohtadega ebatõhusust põhjustavate menetluslike viivituste vältimise kohta soovitab komisjon, et liikmesriigid kiidaksid heaks ainult nõuetekohaselt esitatud toimikud – nii toimeaine esimese heakskiidu kui ka taimekaitsevahendi loa taotluste puhul.

Lisaks kutsub komisjon EFSAt ja liikmesriike üles rakendama pestitsiidide juhtvõrgustikus[24] kokkulepitud meetmeid, et parandada vastastikuse hindamise protsessi viivituste vältimiseks. Lisaks jätkab komisjon koostööd EFSAga, et EFSA järelduste osas oleks suurem selgus, mis hõlbustaks otsustamisprotsessi ja arusaadavust muude isikute kui ekspertide jaoks.

Komisjon võtab 2020. aasta teises kvartalis vastu loata muude koostisainete esimese loetelu[25]. Seejärel teeb komisjon ettepaneku rakendusmääruse kohta, milles sätestatakse kriteeriumid ja menetlus loata muude koostisainete kindlakstegemiseks. Komisjon esitab ka tööprogrammi taimekaitseainete ja sünergistide hindamiseks.

Komisjon muudab 2020. aasta jooksul määrust (EL) nr 844/2012,[26] millega reguleeritakse pikendamisprotsessi, et rakendada määrusest (EL) 2019/1381 tulenevad vajalikud muudatused. Selleks et suurendada EFSA lõplike järelduste täielikkust ja usaldusväärsust, kaalub komisjon ka määruse (EL) nr 844/2012 artikli 13 lõike 5 muutmist, et kehtestada taotlejatele lühike ajavahemik märkuste ja täiendava teabe esitamiseks EFSA järelduste eelnõu kohta, et käsitleda aspekte, mis tõstatati alles hiljem vastastikuse hindamise käigus ja mida taotlejad ei saanud ette näha. Need muudatused suurendavad läbipaistvust ja tõhusust kogu hindamise vältel ja sellele järgneva riskijuhtimisprotsessi jooksul.

[24] Pestitsiidide juhtvõrgustik on üks EFSA võrgustikest ja koosneb riiklikult määratud ELi liikmesriikide organisatsioonidest, kellel on eksperditeadmised pestitsiidide valdkonnas, vt https://www.efsa.europa.eu/en/pesticides/networks/.

[25] Need on loetletud määruse (EÜ) nr 1107/2009 III lisas.

[26] Komisjoni 18. septembri 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 844/2012, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009 (taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta) ette nähtud toimeainete heakskiidu pikendamise menetluse rakendamiseks vajalikud sätted (ELT L 252, 19.9.2012, lk 26).

Taimekaitsevahendite määrusega kehtestatud, inimeste tervisega seotud piirkriteeriumid[27] on aidanud kõrvaldada turult kõige ohtlikumad toimeained, peamiselt seetõttu, et enamiku ainete kohta, mille puhul taotlejad eeldavad, et need vastavad kriteeriumidele, ei ole esitatud ühtegi taotlust heakskiidu pikendamiseks. See aitab kaitsta inimeste tervist ja keskkonda. Kuigi toimeainete hindamisel nähti ette etapiviisiline lähenemisviis, näib, et liikmesriigid ei loobu riskihindamisest, kui toimeaine vastab piirkriteeriumidele, mis põhjustab hindavate asutuste jaoks sama suurt või suuremat töökoormust kui tavalise toimeaine puhul. Riskihindamise jätkamise põhjuste hulgas on erandite tegemise võimalused mitme piirkriteeriumi puhul, mille jaoks tuli välja töötada uued menetlused ja juhised, kuid mis ei ole veel täielikult lõpule viidud.

Piirkriteeriumide kohaldamise üheks puuduseks peeti ka seda, et kõigil toimeainetel ei ole ühtset klassifikatsiooni. Liikmesriigid ei esita süstemaatiliselt pikendamisprotsessi varases etapis toimikut ühtlustatud klassifikatsiooni kohta. See põhjustas viivitusi üldhinnangu andmisel ja otsuste tegemisel. Seetõttu vähenes piirkriteeriumide vahetu tulemuslikkus.

Selle tulemusena on piirkriteeriumidele vastavate (või eeldatavalt vastavate) ainete hindamisega seotud töökoormus eeldatavalt vähenenud ainult nende kolmeteistkümne toimeaine puhul, mille kohta pikendamistaotlusi ei esitatud ja mille hindamist ei olnud vaja teha[28].

2. Piirkriteeriumide parem rakendamine

Komisjon võttis 2020. aasta alguses vastu pikendamismenetlust reguleeriva määruse (EL) nr 844/2012 muudatuse,[29] millega tagatakse, et liikmesriigid esitavad süstemaatiliselt ja hindamisprotsessi varases etapis ettepanekud CLP-määruse[30] kohase ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistuse kohta. See suurendab kindlust piirkriteeriumide kasutamisel ning vähendab raskusi ja viivitusi vastastikusel läbivaatamisel ja toimeainete heakskiidu pikendamist käsitleva otsuse tegemisel.

Komisjon soovitab liikmesriikidel täiel määral kasutada määruse (EL) nr 844/2012 artikli 11 lõiget 4 ja jätkata täielikku riskihindamist üksnes juhul, kui toimeained ei vasta piirkriteeriumidele või kui nende heakskiitmiseks kasutatakse vähemalt ühte erandi tegemise võimalust.

Komisjon algatab 2020. aasta esimesel poolaastal arutelu liikmesriikidega, et uurida võimalusi väheolulist kokkupuudet käsitleva suunisdokumendi lõplikuks vormistamiseks, et kiirendada selle hindamist, kas kõnealust erandit saab kohaldada, kui toimeaine vastab piirkriteeriumidele.

Asendamisele kuuluvaid toimeaineid käsitlevad eeskirjad ei ole tõhusad ega tulemuslikud. Olemasolevad tõendid näitavad, et asendamisele kuuluvaid toimeaineid sisaldavate toodete

[27] Need on sätestatud määruse (EÜ) nr 1107/2009 II lisa punktides 3.6.2–3.6.5. Toimeaineid, mis on klassifitseeritud 1A või 1B kategooria mutageenideks, kantserogeenideks või reproduktiivtoksilisteks aineteks või millel on endokriinseid häireid põhjustavad omadused, ei tohi heaks kiita taimekaitsevahendite toimeainetena, välja arvatud teatavate väheste erandite puhul.

[28] Bromadioloon, karbendasiim, karbetamiid, difenaakum, glufosinaat, molinaat, müklobutaniil, oksadiargüül, profoksüdiim, spirodiklofeen, tepraloksüdiim, triflumisool ja varfariin.

[29] Komisjoni 17. jaanuari 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/103, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 844/2012 seoses toimeainete ühtlustatud klassifikatsiooniga (ELT L 19, 24.1.2020, lk 1).

30 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

võrdlev hindamine liikmesriikides oli keeruline ja nõudis ressursse, kuid selle tulemusel ei asendatud mitte ühtegi toimeainet, peamiselt seetõttu, et puudusid tõendatult paremate riskiprofiilidega alternatiivid. Seega ei ole nende ohtlikumate toimeainete asendamisest oodatud kasu inimeste tervisele või keskkonnale tekkinud. Lisaks on võrdlev hindamine muutnud lubade andmise protsessi kulukamaks kui standardlubade puhul.

3. Asendamisele kuuluvate ainete võrdleva hindamise lihtsustamine

Komisjon kasutab 2020. aasta lõpuks oma delegeeritud volitust muuta taimekaitsevahendite määruse IV lisa, et parandada asendamisele kuuluvaid toimeaineid sisaldavate toodete võrdleva hindamise tõhusust.

Iga-aastase pestitsiidide jääkide seire käigus analüüsitud rohkem kui 80 000 proovi põhjal vastavad pestitsiidijäägid suures osas kehtivatele jääkide piirnormi nõuetele, mis näitab, et tarbijatele kättesaadav toit on hästi kontrollitud ja ohutu. 2018. aasta lõpuks olid jääkide piirnormid kehtestatud 486-le ELis heaks kiidetud toimeainele ja 247-le heakskiitmata toimeainele mitmesuguse põllumajandusliku tooraine puhul. Uued jääkide piirnorme käsitlevad taotlused, sealhulgas impordile kehtestatud jääkide piirnormi taotlused, läbivad põhjaliku riskihindamise ning jääkide piirnorme saab kehtestada ainult juhul, kui need on tarbijatele ohutud. Samal ajal alustati 2008. aastal kehtivate jääkide piirnormide põhjalikku läbivaatamist, mis hõlmab impordile kehtestatud jääkide piirnorme ja *codex alimentarius*'e komisjoni[31] kehtestatud jääkide piirnorme ning millega tagatakse, et jääkide piirnorme ajakohastatakse ja et neid ei hoita kõrgemal tasemel kui hea põllumajandustava kohaselt vajalik. Siiski lükkus kõigi kehtivate jääkide piirnormide läbivaatamine esialgu edasi, sest jääkide piirnormide määruse artiklis 12 ei ole sätestatud selget menetlusraamistikku, et viia kehtivate jääkide piirnormide läbivaatamine kõigi heakskiidetud toimeainete puhul lõpule ühe aasta jooksul alates jääkide piirnormide määruse jõustumisest. Kõigepealt tuli välja töötada menetlused, nagu ülesannete/kohustuste määramine, tähtajad ja võimalus nõuda ettevõtjatelt tasu, ning leppida nendes liikmesriikidega kokku, mis põhjustas viivitusi. Läbivaatamine edeneb hästi.

Mõned sidusrühmad ja liikmesriigid taotlesid konkreetsete jääkide piirnormide kehtestamist söödale, kalatoodetele ja töödeldud toodetele; see on jääkide piirnorme käsitleva määrusega lubatud. Komisjon ei ole neid võimalusi veel kasutanud, kuna puuduvad märgid võimalikest ohtudest, mis viitaksid vajadusele võtta selles valdkonnas prioriteetseid meetmeid. Jääkide piirnormide määruses ja üldistes toidualastes õigusnormides on juba kehtestatud mehhanismid jõustamismeetmete võtmiseks, et käsitleda olukordi, kus konkreetseid jääkide piirnorme ei ole kehtestatud. Samuti on juba olemas üldsätted töödeldud toodete, sealhulgas töötlemistegurite kohta ning kooskõlas muude valdkondade asjaomaste toidualaste õigusnormidega (nt määrus (EÜ) nr 1881/2006 saasteainete kohta) võiks neid sätteid selgitada ja anda liikmesriikidele suuniseid (vt ka tekstikast 13).

Kumulatiivse riskihindamise metoodika väljatöötamine, mis hõlmab samaaegset kokkupuudet mitme kemikaaliga (kokteiliefekt), osutus algselt eeldatust palju keerukamaks ja see on veel pooleli. Seni on EFSA moodustanud kaks kemikaalide rühma, millel on mõju vastavalt närvisüsteemile ja kilpnäärmele, ning avaldanud aruandeprojektid[32] koos kumulatiivse riskihindamise tulemustega toidus sisalduvate pestitsiidijääkide kohta 2019. aasta septembris avalikuks konsultatsiooniks, millele järgnes 2019. aasta oktoobris tehnilise

[31] http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/en/

[32] https://www.efsa.europa.eu/en/consultations/call/public-consultation-draft-efsa-scientific-reports.

sidusrühma üritus[33]. Lõpparuanded avaldatakse eeldatavasti 2020. aasta aprillis. Praegu käib töö metoodika edasiarendamiseks ja kumulatiivsete hindamiste tegemiseks muude ainerühmade puhul ning selle kasutamiseks regulatiivsete otsuste tegemisel (nt jääkide piirnormide kehtestamine ja toimeainete heakskiitmine). EFSA-l ja liikmesriikidel on vaja märkimisväärseid ressursse, et edendada meetodite edasist väljatöötamist. Seetõttu on kumulatiivse riskihindamise mõju inimeste tervise kaitsele võimalik hinnata alles hilisemas etapis.

4. Kumulatiivne riskihindamine

Komisjon, EFSA ja liikmesriigid jätkavad kumulatiivse riskihindamismetoodika väljatöötamist, et tarbijakaitset veelgi tugevdada. Töö kiirendamiseks peavad EFSA ja liikmesriigid selle ülesande täitmiseks eraldama piisavalt vahendeid.

Komisjon ja EFSA töötavad 2020. aasta lõpuks välja tegevuskava, milles sätestatakse meetodite väljatöötamise ja sellele järgneva metoodika rakendamisega seotud käimasoleva töö prioriteedid. Kava põhineb olemasolevatel teadmistel ja on paindlik, et võtta arvesse teaduse arengut ja saadud kogemusi.

Põllumajanduslike ökosüsteemide bioloogiline mitmekesisus väheneb märkimisväärselt, mis väljendub põllulindude arvu vähenemises ja putukapopulatsioonide kadumises mõnes ELi osas. Enamasti on sellise arengu põhjustajaks muude tegurite hulgas peetud pestitsiidide kasutamist. Tolmeldajatele negatiivset mõju avaldavate toimeainete, näiteks neonikotinoidide imidaklopriidi, klotianidiini, tiametoksaami ja tiaklopriidi heakskiidu asjaomased piirangud või heakskiidu pikendamata jätmine on tõstnud keskkonnakaitse taset. Pestitsiidid põhjustavad põhja- ja pinnavee reostust. 2018. aastal avaldatud seireandmed Euroopa vete keemilise seisundi kohta näitavad, et pestitsiidid ja nende metaboliidid (sageli „vanad ained“, mis ei ole enam heaks kiidetud) on põhjuseks, miks umbes 6,5 % põhjaveekogumitest (pindala kohta) ei vasta veepoliitika raamdirektiivis sätestatud hea seisundi eesmärgile[34]. Seireandmed näitavad viimastel aastatel pestitsiididega saastumise vähenemist pinnavees (kuigi jälgiti vaid väheseid aineid), mis näitab, et taimekaitsevahendite määrus näib veekeskkonna kaitsele positiivset mõju avaldavat. Muude keskkonnaosade, näiteks mulla, või loomade, taimede ja inimeste kohta on saadaval vähem seireandmeid (bioseire). Rohkemate seireandmetega saaks kontrollida, kas riskihindamise mudeli abil saadud prognoosid on õiged ja/või kas riskivähendusmeetmed on tõhusad.

5. Keskkonna- ja bioseire

Osana rohelise kokkuleppe eesmärkidest tõhustab komisjon kemikaalide keskkonnakontsentratsioonide ja -mõjude seiret. Vajaduse korral kehtestab komisjon heakskiitmisotsustes eelkõige kohustuse jälgida toimeainete (ja/või nende metaboliitide) olemasolu keskkonnaosades. Lisaks uurib komisjon võimalust suurendada mullas esinevate kontsentratsioonide seiret, lisades ELis tehtavasse maakasutuse raamuuringusse (LUCAS)[35] pestitsiidid.

Komisjon viib ellu Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud katseprojekti, mis käsitleb mesilaste abil tehtavat keskkonnaseiret pestitsiidide kasutamise kohta. Valiti välja töövõtja ja tegevus algas 2018. aasta lõpus[36].

33 https://www.efsa.europa.eu/en/events/event/technical-stakeholder-event-cumulative-risk-assessment-pesticides-food.

34 https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-water

35 https://esdac.jrc.ec.europa.eu/projects/lucas/.

36 https://www.insignia-bee.eu/.

Komisjon on inimeste bioseire Euroopa algatuse HBM4EU[37] raames teinud ettepanekuid toimeainete prioriseerimiseks ning teeb seda ka tulevikus.

Bioloogilisele mitmekesisusele avalduva mõju puhul tuleb arvestada, et pestitsiidide kasutamise mõju lisandub praegusest suurte monokultuuridega ja pestitsiidide suuremat kasutamist nõudvast põllumajanduslikust tootmissüsteemist tulenevale mõjule ning muudele maastikke mõjutavatele teguritele.

Mõned sidusrühmad kritiseerivad asjaolu, et riskihindamises ei ole praegu käsitletud piisavalt paljusid mittesihtliike, et hõlmata kõiki asjaomaseid rühmi.

Vaja on täiendavaid uuringuid ning välja töötada tuleb kumulatiivseid riske arvesse võtvad hindamismeetodid, et paremini mõista pestitsiidide tegelikku mõju populatsioonidele, liigisisest ja liikidevahelist mitmekesisust ning liikide ja ökosüsteemi teenuste vahelisi seoseid.

6. Keskkonnakaitse eesmärkide kindlaksmääramine ja juhenddokumentide ajakohastamine

Komisjon ja EFSA on teinud edusamme konkreetsete keskkonnakaitse eesmärkide kindlaksmääramise metoodika väljatöötamisel, et veelgi parandada bioloogilise mitmekesisuse arvessevõtmist riskihindamise protsessis. Kaitse-eesmärgid lepitakse kokku koostöös liikmesriikide riskihindajate ja -juhtide ning kõigi asjaomaste sidusrühmadega korraldatavate seminaride kaudu 2019. aastal alanud kaasavas protsessis.

Komisjon jätkab jõupingutusi riskihindamise meetodeid käsitlevate juhenddokumentide ajakohastamiseks, sealhulgas kaaludes, kas kõik asjakohased mittesihtliigid on hõlmatud, et pidada sammu teaduse arenguga, ning kutsub liikmesriike ja EFSAt üles tegema koostööd.

Komisjon kavatseb programmi „Euroopa horisont“ raames käivitada meetodeid käsitlevate teadusuuringute projektikonkursid, et hinnata kumulatiivseid riske ja pestitsiidide mõju ökosüsteemidele.

2.2 KONKURENTSIVÕIME JA SISETURG

Tõendid taimekaitsevahendite määruse mõju kohta ELi põllumajandustootmisele ei ole jätkuvalt veenvad, sest see sõltub mitmest tegurist. Taimekasvatajad kritiseerivad, et ELis ei ole piisavalt taimekaitsevahendeid, samas kui heakskiidetud toimeainete arv on tegelikult suurenenud 427-lt 2011. aastal 484-le 2018. aastal ning olemasolevate taimekaitsevahendite arv on suurenenud enamikus liikmesriikides.

Taimekaitsevahendeid ja muid agrokeemiatooteid tootvate VKEde arv väheneb, kusjuures kaasaaitavaks teguriks on kõrged regulatiivsed nõuded. VKEd leiavad, et andmenõuded ja hindamismenetlused on ebaproportsionaalsed, kuna sellised ettevõtted kalduvad keskenduma biopestitsiididele ja muudele potentsiaalselt madala riskiastmega lahendustele (vt ka tekstikast 11, punkt 2.5).

Taimekaitsevahendite lubade andmise tsoonisüsteem on suurendanud tõhusust ja suurendanud taimekaitsevahendite kättesaadavust enamikus liikmesriikides, kuid ei toimi nii hästi kui oodatud. Taimekaitsevahendite lubade andmine teiste liikmesriikide lubade vastastikuse tunnustamise kaudu vähendab taotlejatelt nõutavaid tasusid ja liikmesriikide koormust. Lisaks on vastastikust tunnustamist kasutavates liikmesriikides suurenenud nende

37 https://www.hbm4eu.eu/: https://cordis.europa.eu/project/id/733032/.

turgudel kättesaadavate taimekaitsevahendite arv. Vastastikuse tunnustamise tegelik kasutamine taimekaitsevahendite lubade andmisel on liikmesriigiti ja tsooniti siiski väga erinev. Peamised põhjused on konkreetsed (või täiendavad) riiklikud nõuded, kasutatava hindamismetoodika vähene ühtlustatus, koostöö ja koordineerimise puudumine ning tsoonipõhise hindamisprotsessi raames teiste tööle antud ebapiisav tagasiside – kõik see põhjustab töö dubleerimist ja viivitusi. Tsoonisüsteemi alusel lubade suurem kasutamine ja lubade vastastikune tunnustamine vähendaks töö dubleerimist, vabastaks ressursse ja kiirendaks taimekaitsevahendite turulepääsu.

7. Taimekaitsevahendite lubade andmise tsoonisüsteemi parandamine

Komisjon soovitab liikmesriikidel taimekaitsevahendite lubamise riiklikke nõudeid leevendada või need tühistada ning vältida juba tehtud hindamiste kordamist.

Komisjon kutsub liikmesriike üles suurendama vastavate tsooni juhtkomiteede tegevusele suunatud jõupingutusi ja vahendeid, et suurendada koostööd ja koordineerimist. Komisjon soovitab liikmesriikidel kasutada erinevuste kiiremaks kaotamiseks alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee heakskiidujärgsete küsimuste töörühma, nagu see toimub juba biotsiidimääruse[38] alusel loodud koordineerimisrühma puhul.

Taimekaitsevahendite kättesaadavus vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuridel kasutamiseks[39] ei ole piisav ning liikmesriigid ei kasuta täielikult olemasolevaid sätteid, et hõlbustada selliste kasutusviiside lubamist. Ebapiisav on liikmesriikidevaheline koostöö, katsete koordineerimine, jääkide andmete tunnustamine seoses teiste liikmesriikide tehtud hindamistega ja väljaspool ELi tehtud jäägikatsete tunnustamine. Probleemi lahendamiseks kasutavad liikmesriigid erakorralisi lube, selle asemel et laiendada lubatud taimekaitsevahendite olemasolevaid kasutusviise.

8. Lahendused vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuridel kasutamiseks

Komisjon kutsub liikmesriike üles taimekaitsevahendite määruse kehtivaid sätteid paremini ära kasutama, et laiendada lubatud taimekaitsevahendite kasutust vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuridel kasutamisele. Lisaks jätkab komisjon kehtivate jääkide piirnormide ekstrapoleerimise suuniste korrapärast ajakohastamist, et hõlbustada jääkide piirnormide kehtestamist vähem levinud põllukultuuride puhul.

Komisjon soovitab liikmesriikidel vaadata läbi vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuridel kasutamise laiendamise eest võetavad tasud ja neid vähendada, et tööstusharu või kasutajaorganisatsioonid esitaksid rohkem taotlusi.

Komisjon kutsub liikmesriike üles tagama vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuride koordineerimise vahendi pikaajaline rahastamine kooskõlas ettepanekuga, mida arutati põllumajanduse ja kalanduse ministrite nõukogu 9. oktoobri 2017. aasta istungil[40].

2.3 ERAKORRALISED LOAD

Taimekaitsevahendite määruse artikliga 53 antakse liikmesriikidele võimalus lubada taimekaitsevahendite kasutamist tavapärase loata, et tegeleda taimetervise ohtudega, mida ei

[38] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist (ELT L 167, 27.6.2012, lk 1).

[39] Taimekaitsevahendi vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuridel kasutamine on taimekaitsevahendi kasutamine taimedel või taimsetel saadustel, mida ei kasvatata kõnealuses liikmesriigis laialdaselt või |kasvatatakse laialdaselt erakorralise taimekaitsevajaduse rahuldamiseks. Vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuridel kasutamine on põllumajandustootjate jaoks sageli suure majandusliku väärtusega, kuid tavaliselt pakub see tööstusharule vähest majandushuvi, sest selline kasvupind on piiratud või erakorralist taimekaitsevajadust ei ole võimalik prognoosida.

40 Põllumajanduse ja kalanduse nõukogu, 9.10.2017: https://www.consilium.europa.eu/media/31740/st12959en17.pdf.

saa tõkestada muude mõistlike vahenditega. Alates 2011. aastast on selliste erakorraliste lubade arv suurenenud 300 %. Puuduvad andmed selle kohta, kui suurel pindalal erakorralise loaga taimekaitsevahendeid kasutatakse. Arvestades, et rohkem kui 90 % erakorralistest lubadest antakse taimekaitsevahenditele, mis sisaldavad heakskiidetud toimeaineid, näivad liikmesriigid kasutavat erakorralisi lube, et toime tulla menetluslike viivitustega, mis on tekkinud taimekaitsevahendite lubamisel ja lubade vastastikusel tunnustamisel lisaks punktis 2.2 kirjeldatud vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuridel kasutamisele. Lisaks antakse mõni erakorraline luba igal aastal uuesti. Peale selle on sidusrühmade arvates jääkide piirnormide kehtestamise menetlus eriolukorras kasutamise puhul liiga pikk.

9. Suurem kontroll erakorraliste lubade üle

Alates 3. veebruarist 2020 avaldab[41] komisjon kõik liikmesriikidelt saadud teated erakorraliste lubade kohta taimekaitsevahendite rakendamise haldussüsteemi (PPPAMS[42]) avalikus liideses, et suurendada läbipaistvust ja võimaldada suuremat avalikku kontrolli. Komisjon jätkab tööd, et saavutada taimekaitsevahendite rakendamise haldussüsteemi (PPPAMS) täielik kasutamine enne 2022. aasta lõppu kõigi lubade puhul, ning näeb rakendusmääruses ette selle kohustusliku kasutamise.

Komisjon täiustab säästva kasutamise direktiiviga kehtestatud 2. ühtlustatud riskinäitajat, et võtta arvesse ala, kus erakorralise loa saanud taimekaitsevahendeid kasutatakse.

Komisjon jätkab koostööd liikmesriikidega, et parandada 2020. aasta keskpaigaks asjakohased suunised erakorraliste lubade andmise kohta, et selgitada kriteeriume, mille alusel võib erakorralisi lube anda. Kui see osutub vajalikuks, kaalub komisjon sellise rakendusmääruse vastuvõtmist, milles sätestatakse vastavad kriteeriumid õiguslikult siduval viisil.

Komisjon on veelgi suurendanud järelevalvet liikmesriikide antud erakorraliste lubade üle, kasutades taimekaitsevahendite määruse artikli 53 lõike 2 sätteid, et küsida EFSA-lt arvamusi erakorraliste lubade põhjendatuse kohta. Vajaduse korral teeb komisjon artikli 53 lõike 3 kohaselt jätkuvalt ettepanekuid otsuste kohta, millega takistatakse liikmesriikidel põhjendamatute erakorraliste lubade andmist[43].

2.4 KATSED SELGROOGSETE LOOMADEGA

Loomkatsete vähendamiseks on oluline katse- ja uuringuaruannete jagamine. Kuigi kavakohaselt on selgroogsete loomadega tehtud uuringute jagamine arvu poolest suurenenud, näitavad esialgsed andmed, et selgroogsetega tehtud üldised uuringud ei ole vähenenud. See tuleneb sellest, et toimeainete heakskiitmiseks on vaja rohkem teaduslikku tõendusmaterjali. Olukord ilmselt ei parane, sest tulevikus on vaja üha rohkem tõendeid, et hinnata ainete mõju näiteks endokriinsüsteemile ja metaboliitidele. Lisaks võib nõue, et kõik toimeained hinnataks perioodiliselt ümber, põhjustada seda, et vajadus *in vivo* katsete järele suureneb või jääb samaks.

10. Selgroogsete loomadega tehtavate katsete vajaduse edasine vähendamine

[41] https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/ppp.

[42] IT-süsteem, mille kaudu saavad taotlejad koostada taimekaitsevahendite taotlusi ja esitada neid hindamiseks. https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/authorisation_of_ppp/pppams_en

[43] Komisjon esitas 2019. aasta mais kaks otsuse eelnõu, millega takistati kahel liikmesriigil anda neonikotinoide sisaldavatele toodetele korduvalt välja erakorralisi lube, mida EFSA pidas põhjendamatuks. Otsuste eelnõud esitati alalisele taime-, looma-, toidu- ja söödakomiteele hääletamiseks 2019. aasta oktoobris, komitee kummalgi juhul arvamust ei esitanud. Ka apellatsioonikomitees toimunud hilisemate hääletuste tulemusel arvamust ei esitatud. Sellest hoolimata võttis komisjon 3. veebruaril 2020 vastu järgmised otsused: komisjoni rakendusotsus (EL) 2020/152 ja komisjoni rakendusotsus (EL) 2020/153 (ELT L 33, 5.2.2020, lk 16 ja lk 19).

Komisjon jätkab jõupingutusi, et vähendada selgroogsete loomadega tehtavaid katseid ning edendab programmi „Horisont 2020“[44] ja loomkatsetele alternatiivide leidmise Euroopa partnerluse (EPAA[45]) raames rahastatavate teadusuuringute projektide kaudu loomkatsete alternatiive kasutavate katsestrateegiate väljatöötamist ja valideerimist. Euroopa Liidu referentlaboratoorium loomkatsete alternatiivide väljatöötamiseks (EURL ECVAM) toetab aktiivselt teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitset. Komisjon on võtnud kohustuse lisada andmenõudeid käsitlevasse teatistesse valideeritud alternatiivsed katsemeetodid, kui need on kättesaadavad, et kaotada taimekaitsevahendite määruse[46] kohaselt järk-järgult vajadus loomkatsete järele.

2.5 TAIMEKAITSE JA MADALA RISKIASTMEGA TOODETE JÄTKUSUUTLIKKUS

Taimekaitsevahendeid ja jääkide piirnorme käsitlevad määrused aitavad kaasa mõne kestliku arengu eesmärgi[47] saavutamisele, eelkõige eesmärgi nr 2 (nälja kaotamine) ja eesmärgi nr 3 (hea tervis), eesmärgi nr 6 (puhas vesi ja kanalisatsioon), eesmärgi nr 12 (vastutustundlik tarbimine ja tootmine), eesmärgi nr 14 (veealune elu) ja eesmärgi nr 15 (elu maal) saavutamisele, mille kohaselt tuleb leevendada toidu esmatootmist ähvardavaid peamisi ohte ning tagada samas toidu ja sööda ohutus ning vältida bioloogilisi ja keemilisi ohte.

Eriti asjakohased on taimekaitsevahendite määruse sätted, millega edendatakse madala riskiastmega toimeaineid ja tooteid. Põhiainete ja madala riskiastmega taimekaitsevahendite, sealhulgas mikroorganismide kättesaadavus on suurenenud, kuid sidusrühmad peavad seda ebapiisavaks ja heakskiitmise / loa andmise menetlusi liiga pikaks. Kuigi komisjon ja mõned liikmesriigid on võtnud meetmeid madala riskiga taimekaitsevahendite turuletoomise kiirendamiseks, peaks nende mõju avalduma alles tulevikus[48].

Lisaks võivad uued rakendustehnikad (nt robootika ja digiteerimine) oluliselt vähendada pestitsiidide kasutamisest tulenevaid riske.

11. Kestliku taimekaitse, vähese riskiga lahuste kasutamise ja tõhusa riskide maandamise edendamine

Euroopa rohelise kokkuleppe ja strateegia „Talust taldrikule“ kohaselt on prioriteediks pestitsiididest sõltuvuse vähendamine ja madala riskiastmega ainete kasutamine. Esimest käsitletakse säästva kasutamise direktiivi kontekstis. Teisega seoses kiirendab komisjon liikmesriikide ja EFSAga juba alustatud tööd mikroorganismide andmenõuete ja hindamismeetodite ajakohastamiseks 2020. aasta lõpuks. Pestitsiidide jääke käsitlevate täpsemate eeskirjade kaalumisel võetakse arvesse ka mikroorganismide ja muude madala riskiastmega taimekaitsevahendite eriomadusi (vt ka tekstikast 14).

44 Näited hõlmavad järgmisi hiljuti välja valitud projekte, mille eesmärk on töötada välja uued meetodid ja katsestrateegiad endokriinfunktsiooni kahjustav kemikaalide kindlakstegemiseks: ATHENA ja SCREENED kilpnäärmehormoone kahjustavate kemikaalide kohta, EDCMET ja OBERON ainevahetushäirete kohta, ENDPOINTS arengutoksilisuse kohta, FREIA naistele avalduv reproduktiivtoksilisuse kohta.

45 EPAA on avaliku ja erasektori partnerlus Euroopa Komisjoni viie peadirektoraadi ja kaheksa tööstusharude liidu vahel.

46 Komisjoni teatis seoses komisjoni 1. märtsi 2013. aasta määruse (EL) nr 283/2013 rakendamisega, milles sätestatakse toimeainete andmenõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta (ELT C 95, 3.4.2013, lk 1).

47 ÜRO resolutsioon A/RES/70/1.

48 Põllumajandus- ja kalandusministrite nõukogu kiitis 2016. aasta juunis heaks 40 meetmest koosneva töökava (http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10041-2016-REV-1/en/pdf). Põllumajanduse ja kalanduse ministrite nõukogule esitati 2019. aasta juulis eduaruanne, milles leiti, et liikmesriikide meetmeid on rakendatud ainult osaliselt ja liikmesriikide vahel on suuri erinevusi (http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10238-2019-INIT/en/pdf).

Komisjon rahastab 2020. aastal korraldatavat koolitusprogrammi „Parem koolitus ohutuma toidu nimel“ (BTSF), et suurendada mikroorganisme ja muid biopestitsiide käsitlevate taotluste hindamise oskusteavet liikmesriikides.

Komisjon on juba võtnud järelmeetmeid põllumajandus- ja kalandusministrite nõukogu töökava rakendamise kohta, et kiirendada madala riskiastmega ainete ja toodete kättesaadavust ning tõhustada integreeritud taimekaitse alase teabe vahetamist liikmesriikide vahel. Komisjon kutsub liikmesriike üles võtma suuremaid kohustusi neile määratud meetmete rakendamiseks, võttes arvesse nõukogule 2019. aasta juulis esitatud eduaruannet.

Komisjon suurendab põhiainete kättesaadavust, näiteks selgitades nende heakskiitmise menetlusi ja tähtaegu ning uurides võimalusi anda otsesemat teavet nende kasulikkuse kohta taimekaitses.

Teadusuuringute raamprogrammide[49] raames jätkab komisjon rahaliste vahendite eraldamist kestlikumate taimekaitsemeetodite ja -tehnoloogiate väljatöötamiseks, millega vähendatakse kasutamist ja riske, näiteks kahjurite seire, prognoosimudelid, digiteeritud põllumajandustavad ja uued seadmed pestitsiidide täpseks kasutamiseks. Komisjon soovitab tungivalt, et liikmesriigid toetaksid oma ÜPP strateegiakavades halduskohustusi ja investeeringuid, mille eesmärk on rakendada meetodeid ja tavasid, mis on suunatud pestitsiidide kasutamise vähendamisele ja alternatiivsete meetodite kasutamisele.

Komisjon jätkab koos liikmesriikide ja EFSAga 2019. aastal alustatud tööd, et hinnata riskivähendusmeetmete, sealhulgas uute kasutusmeetodite potentsiaali, et ühtlustada selliste meetmete potentsiaali hindamist riski vähendamisel.

2.6 TÄITMISE TAGAMINE

Taimekaitsevahendite määruse täitmise tagamine on liikmesriigiti erinev ja see mõjutab negatiivselt üldist tõhusust. Hinnangute kohaselt moodustavad ebaseaduslikud ja võltsitud taimekaitsevahendid ligikaudu 10 % ELi turust, mis on murettekitav, sest selliselt ei saavutata inimeste tervise ja keskkonna kaitse soovitud taset.

12. Taimekaitsevahendite määruse täitmise parem tagamine

Komisjon kutsub liikmesriike üles suurendama teadlikkust ebaseaduslike ja võltsitud toodete ohtudest ning suurendama ja laiendama kõnealuses valdkonnas täitmise tagamiseks võetavaid meetmeid, sealhulgas seoses pestitsiidide nõuetekohase kasutamisega, ning kaaluma rikkumiste korral kohaldatavate karistuste taseme läbivaatamist. Komisjon on alustanud liikmesriikidega konsultatsioone selle üle, kas taimekaitsevahenditele on määruse (EL) 2017/625 (ametlike kontrollide kohta) raames antud volituste alusel vaja kehtestada konkreetsemaid nõudeid.

Jääkide piirnormide määrusega tagatakse, et liikmesriigid saavad võtta täitmise tagamise meetmeid kõigi võimalike pestitsiidi ja toote kombinatsioonide suhtes. Kui konkreetset jääkide piirnormi ei ole kehtestatud, kohaldatakse automaatselt vaikeväärtust 0,01 mg/kg. See tagab tarbijakaitse võimalikult kõrge taseme, kuna kõik pestitsiidi ja toote kombinatsioonid on hõlmatud jääkide piirnormiga. Jääkide piirnormide määrus hõlmab ka kahesuguse kasutusega või mitmeotstarbelisi aineid, st aineid, mida kasutatakse eri eesmärkidel (nt nii

49 Programmi „Horisont 2020“ käimasolevate projektide hulka kuuluvad OPTIMA, VIRO-PLANT, SUPER-PEST, INNOSETA, mis keskenduvad uute taimekaitselahenduste leidmisele, sealhulgas bioloogilised alternatiivid (nt mikroorganismid, bakuloviirus, taimeekstraktid) ja mittekeemilised alternatiivid (nt ennetus, seire, mehaaniline), et täiendada põllumajandustootjatele kättesaadavate madala riskiastmega toodete portfelli.

pestitsiidide kui ka veterinaarravimite või biotsiididena), ning aineid, mida on varem kasutatud pestitsiididena, kuid mida enam nendena ei kasutata. Sellistel juhtudel võib kohaldada vaikeväärtust 0,01 mg/kg, kusjuures proovid ei pruugi vastata sellele piirnormile, isegi kui toidus sisalduvad pestitsiidijäägid ei tulene taimekaitsevahendite kasutamisest. See on praktikas tekitanud probleeme seoses täitmise tagamisega, näiteks biotsiidide kasutamisel joogivee desinfitseerimiseks, nendega töötlemisel või keskkonna saastatuse korral. Jääkide piirnormide määrusega kehtestati ka mõned jääkide piirnormid, mis erinevad muudes valdkondlikes õigusaktides samade toimeaine ja toote kombinatsioonide puhul sätestatud jääkide piirnormidest (nt veterinaarravimeid käsitlevad õigusaktid). Neid küsimusi saab teataval määral lahendada kehtiva õigusraamistiku raames, näiteks kehtestades seireandmete põhjal ajutised jääkide piirnormid, et võtta arvesse muid kasutusviise. Praktikas tulenes ebatõhusus siiski asjaolust, et jääkide piirnormide määrus võimaldab kehtestada ajutisi jääkide piirnorme üksnes teatavatel erandlikel asjaoludel, mis ei ole siiski täpselt määratletud, mistõttu tuli riskijuhtidel pidada enne meetmete võtmist pikki arutelusid. Teine võimalus oleks ühtlustada tarbijatele ohutute jääkide piirnormid eri valdkondlikes õigusaktides ning töötada välja ühtlustatud meetodid, näiteks kokkupuute hindamise kohta ELi ja rahvusvahelisel tasandil.

Samuti on juba olemas üldsätted töödeldud toodete, sealhulgas töötlemistegurite kohta, kuid neid sätteid tuleks täpsustada. Liikmesriikidele võiks anda rohkem suuniseid selle kohta, kuidas kasutada toidukäitlejate esitatud täpsemat teavet. See oleks kooskõlas muude valdkondade asjaomaste toidualaste õigusaktidega (nt määrus (EÜ) nr 1881/2006 saasteainete kohta).

13. Jääkide piirnormide määruse täitmise parem tagamine

Väärtõlgenduste vältimiseks selgitab komisjon enne 2021. aasta lõppu, mida käsitatakse ajutiste jääkide piirnormide kehtestamisel erandlike asjaoludena.

Komisjon uurib võimalusi lubada heaks kiita konkreetsed jääkide piirnormid, mis on kehtestatud teises õigusraamistikus (nt ainete puhul, mida kasutatakse ka veterinaarravimitena) ja mis on tunnistatud tarbijatele ohutuks, ning toetab käimasolevaid arutelusid ELi ja rahvusvahelisel tasandil, et töötada välja ühtlustatud ja kooskõlastatud menetlus kokkupuute hindamiseks.

Komisjon selgitab enne 2021. aasta lõppu jääkide piirnormide määruse sätteid ja annab liikmesriikidele juhiseid, kuidas võtta täitmise tagamist käsitlevate otsuste tegemisel arvesse toidukäitlejate esitatud töötlemistegureid.

2.7 JÄÄKIDE PIIRNORMIDE MÄÄRUSE RAAMES KIIREM REAGEERIMINE TEKKIVATELE PROBLEEMIDELE JA TEHNIKA ARENGULE

Jääkide piirnormide määruse praegused sätted ei ole piisavalt paindlikud tehnika arengut arvestavate vajalike kohanduste osas, näiteks selliste toimeainete puhul, mis ei ole kemikaalid (nt mikroorganismid). Eeldatakse, et teaduse ja tehnika arenguga võivad kerkida esile muud probleemid, näiteks nanopestitsiidid, jääkide piirnormide kehtestamine suurtele ainerühmadele pärast kumulatiivset riskihindamist jne.

14. Kiirem reageerimine jääkide piirnormidega seotud uutele probleemidele ja tehnika arengule

Komisjon hakkab 2020. aastal uurima praktilisi lahendusi, kuidas integreerida uued erinevate omadustega toimeained kehtiva jääkide piirnorme käsitleva määruse lisadesse; peamiselt reguleeritakse kõnealuse määrusega üksikuid keemilisi aineid.

2.8 RAHVUSVAHELINE KAUBANDUS

Rahvusvahelisel tasandil kritiseerivad paljud kolmandad riigid sageli ELi ranget lähenemisviisi pestitsiididele, väites, et ELi õigusraamistiku ja tavade teatavad aspektid ei ole kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid käsitleva lepinguga ning on liiga piiravad. Praegu sõltuvad meie peamised kaubanduspartnerid toidu tootmisel, sealhulgas ELi eksportimisel, suurel määral pestitsiidide kasutamisest ning nad ei kohalda tingimata samu keskkonnakaitsestandardeid kui EL (näiteks seoses mõjuga mesilastele).

Olukord on üha pingelisem, sest ühelt poolt ei tohiks imporditud toit Euroopa tarbijate ootuste kohaselt sisaldada pestitsiide, mis ei ole ELis heaks kiidetud, ja teisalt peab EL täitma oma rahvusvahelisi kohustusi, eelkõige WTO raames. EL lisab *codex alimentarius*'es kokku lepitud piirangud, mis on tarbijatele ohutud, korrapäraselt oma jääkide piirnormide määrusesse, mis hõlbustab rahvusvahelist kaubandust. Samas kritiseeritakse ELis seda, et tarbijatele ohutud jääkide piirnormid kehtestatakse heakskiitmata toimeainetele (impordile kehtestatud jääkide piirnormid), näiteks juhul, kui ELi heakskiitmata jätmise otsust ei tehtud rahvatervisega seotud põhjustest lähtuvalt, vaid näiteks keskkonnariske arvestades. See võimaldab importida tooteid, mida on töödeldud toimeainetega, mis ei ole ELi põllumajandustootjatele kättesaadavad, mõjutades seega negatiivselt ELi põllumajanduse konkurentsivõimet ja kolmandate riikide keskkonda. Sageli on saanud taimekaitsevahendite määruses sätestatud piirkriteeriumidest pingeallikas rahvusvahelisel tasandil nii kahepoolselt kui ka WTO raames, kuna kolmandad riigid leiavad, et need võivad kaubandust oluliselt mõjutada.

Ettevõtjate ja kolmandate riikide teavitamiseks annavad komisjon ja EFSA varakult teavet toimeainete heakskiitmisega seotud arengutest, mis võivad lõpuks viia jääkide piirnormide vähendamiseni. Hoolimata sellest varajasest hoiatusest esitavad kaubanduspartnerid impordile kehtestatud jääkide piirnormi taotlused sageli liiga hilja, et kaubandushäireid vältida, ning kritiseerivad ELi, kuna nad leiavad, et pärast jääkide piirnormide vähendamist on impordile kehtestatud jääkide piirnormide kehtestamiseks ette nähtud aeg liiga lühike.

Taimekaitsevahendite määrus sisaldab sätteid, mis võimaldavad töödeldud seemnete vaba ringlust ELis, kui vähemalt ühes liikmesriigis on saadud vähemalt üks luba. Siiski puudub veel ühine seisukoht selle kohta, kas ekspordiks mõeldud seemneid on võimalik töödelda toimeainega, mis ei ole ELis heaks kiidetud – mõned liikmesriigid peavad seda võimalikuks, komisjon ja teised liikmesriigid aga mitte.

15. Rohelise diplomaatia kasutamine pestitsiidide rohelise tegevuskava edendamiseks

Kooskõlas rohelise kokkuleppe teatisega kasutab EL kõiki oma diplomaatia, kaubanduspoliitika ja arenguabi vahendeid, et edendada nii palju kui võimalik selliste pestitsiidide kasutamise järkjärgulist lõpetamist, mis ei ole ELis enam heaks kiidetud, ning minna kogu maailmas üle madala riskiastmega ainete kasutamisele ja pestitsiidide alternatiividele. On oluline, et ELis tehtud jõupingutustega mindaks kaasa ka väljaspool ELi, et maksimeerida keskkonnakasu ja tagada ELi ettevõtjatele võrdsed tingimused. Lisaks kaalub komisjon, kuidas võtta arvesse keskkonnaaspekte ja järgida samas WTO norme ja kohustusi, kui hinnatakse impordile kehtestatud jääkide piirnormi taotlusi selliste ainete puhul, mis ei ole enam ELis heaks kiidetud. Kui see osutub vajalikuks, kaalub komisjon jääkide piirnormide määruse läbivaatamist, et tugevdada selle keskkonnamõõdet ja viia see vastavusse pestitsiidide heakskiitmise protsessiga.

EL selgitab rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete komitees ja *codex alimentarius*'es peetavate arutelude käigus ELis pestitsiidide puhul järgitavat lähenemisviisi ja julgustab kolmandaid riike võtma vastu sarnast lähenemisviisi.

EL tahab luua keskkonnahoidlikke liite teiste maailma piirkondadega. Seejuures pööratakse erilist tähelepanu naaberriikidele. Lisaks uurib komisjon võimalust edendada teatavate arengufondide kasutamist, et toetada näiteks Andide piirkonna ja Kesk-Ameerika riike, kes on taotlenud ELi toetust, et aidata neil vähendada pestitsiidide kasutamist puuviljade tootmisel. EL edendab vabakaubanduslepingute raames toimuvate arutelude kaudu pestitsiide käsitlevate lähenemisviiside ühtlustamist ning lisab tulevastesse vabakaubanduslepingutesse sätted, et saavutada selles valdkonnas võrdsed standardid.

Komisjon teeb suuremat teavitustööd taimekaitsevahendite määruse mõju kohta jääkide piirnormidele ning erinevate menetluste ajastuse kohta, et muuta ELi süsteem, muu hulgas ka piirkriteeriumide osas, ELi mittekuuluvate riikide jaoks prognoositavamaks.

Komisjon aitab jätkuvalt kaasa riskihindamise ja -juhtimise meetodite väljatöötamisele rahvusvahelisel tasandil, et hõlbustada jääkide piirnormide vastavusse viimist *codex alimentarius*'es kokku lepitud piirnormidega ning jääkide piirnormide kehtestamist lähtuvalt impordile kehtestatud jääkide piirnormi taotlustest.

Komisjon jätkab jõupingutusi, et leida liikmesriikide vahel ühine arusaam võimalusest töödelda ekspordiks ettenähtud seemneid toimeainega, mis ei ole ELis heaks kiidetud (vt ka punkt 3.1).

Komisjon jätkab programmi „Parem koolitus ohutuma toidu nimel" rahastamist kolmandates riikides, et anda teavet pestitsiide käsitlevate ELi määruste kohta, vähendada erinevusi põllumajandustavades ning edendada vanemate ja toksilisemate ainete asemel selektiivsemaid ja vähem toksilisi aineid.

2.9 SISEMINE SIDUSUS JA KOOSKÕLA MUUDE ELI ÕIGUSAKTIDEGA

Enamjaolt on taimekaitsevahendeid ja jääkide piirnorme käsitlevad määrused sisemiselt sidusad ja omavahel kooskõlas. Üks märkimisväärne erand on piirkriteeriumid, mis ei sisaldu jääkide piirnormide määruses. See tekitas ebaselguse seoses sellega, kuidas need mõjutavad jääkide piirnorme, kui toimeaine heakskiitu taimekaitsevahendite määruse alusel piirkriteeriumide tõttu ei pikendata. Selle probleemi lahendamiseks tuleks paremini selgitada, kuidas mõjutavad piirkriteeriumid asjaomaste ainete jääkide piirnorme ja mitmesuguste protsesside ajastust, et suurendada prognoositavust kolmandate riikide jaoks (vt tekstikast 15).

Veel on probleemiks jääkide piirnormide läbivaatamine koos toimeainete heakskiidu pikendamisega, sest see on erisuguse ajakava tõttu toonud kaasa tarbetu halduskoormuse ning töö dubleerimise liikmesriikides, EFSAs ja komisjonis.

Kooskõla muude ELi poliitikavaldkondadega ei ole alati tagatud. Probleeme esineb imiku- ja väikelapsetoitudega (nt pestitsiidide jääkide määratlus), hügieenipoliitikaga ja kemikaale käsitlevate õigusaktide korral seoses kriteeriumidega, mille alusel määratletakse ained püsivatena.

16. Sisemise sidususe ja ELi õigusaktide vahelise kooskõla suurendamine

Komisjon jätkab koostööd liikmesriikide ja EFSAga, et parandada koordineerimist toimeainete heakskiidu pikendamise menetluse ja jääkide piirnormide läbivaatamise protsessi vahel, et suurendada tõhusust ja vältida kattumisi või vastuolulisi tulemusi. See kehtib nii tähtaegade kui ka liikmesriikide kohustuste kohta.

Komisjon viib imiku- ja väikelapsetoitu käsitlevate õigusaktide asjakohased sätted vastavusse jääkide piirnormide määrusega, et viia need kooskõlla uusimate tehniliste nõuetega ja ajakohastada neid vastavalt.

3 KOKKUVÕTE

Eri valdkondade sidusrühmad leiavad, et ELi regulatiivsed nõuded pestitsiidide kohta on ranged, isegi ühed kõige rangemad maailmas. Hindamine, mida on üksikasjalikult kirjeldatud lisatud komisjoni talituste töödokumendis, näitab, et taimekaitsevahendite määrus ja jääkide piirnormide määrus tagavad inimeste tervise ja keskkonna kaitse ning on üldiselt tõhusad, kuigi nende rakendamist saab veelgi parandada. Pärast toimeainete arvu vähendamist direktiivi 91/414/EMÜ alusel on taimekaitsevahendite määrus olnud tõhus eelkõige kõrge riskiastmega ainete järkjärgulisel kasutuselt kõrvaldamisel ning madala riskiastmega aineid soodustavad sätted on hakanud vilja kandma. Määrustel on ELi tasandil tunnustatud lisaväärtus ja need on ühiskonna muutuvate vajaduste seisukohast asjakohased. Lisaks tuvastatud vastuoludele seoses piirkriteeriumidega on enamasti tagatud nii sisemine sidusus, st määruste sees ja nende vahel, kui ka välimine sidusus muude ELi õigusaktide ja rahvusvaheliste eeskirjadega.

Erilist tähelepanu vajav valdkond on tõhusus. Kuna liikmesriikides napib vahendeid ja suutlikkust, esineb enamikus määrustes sätestatud menetlustest tõsiseid viivitusi, mis omakorda mõjutab negatiivselt nende tõhusust.

Kõnealuse hindamise järelmeetmete võtmisel keskendutakse esmajoones kehtiva õigusraamistiku rakendamise parandamisele. Hindamise käigus on kindlaks määratud kuusteist valdkonda, kus rakendamist saaks lühikeses ja keskpikas perspektiivis parandada. Need meetmed peaksid lühikese aja jooksul märkimisväärselt parandama kahe määruse tõhusat rakendamist, mis aitab oluliselt kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe, strateegia „Talust taldrikule“ ja bioloogilise mitmekesisuse strateegia eesmärkide saavutamisele. Heakskiitmise kriteeriumidele mittevastavate toimeainete kiire kasutuselt kõrvaldamine edendab terveid ökosüsteeme ja bioloogilist mitmekesisust, soodustades samas madala riskiastmega ja kemikaalivabade pestitsiide kasutamist ja säästva kasutamise direktiivi sätete tõhusamat rakendamist, eelkõige seoses integreeritud taimekaitsega, ning vähendab sõltuvust keemilistest pestitsiididest ja aitab kaasa kestlikumatele toidutootmissüsteemidele.

Lisaks kaalub komisjon, kuidas võtta arvesse keskkonnaaspekte ja järgida samas WTO norme ja kohustusi, kui hinnatakse impordile kehtestatud jääkide piirnormi taotlusi selliste ainete puhul, mis ei ole enam ELis heaks kiidetud. Kui see osutub vajalikuks, kaalub komisjon jääkide piirnormide määruse läbivaatamist, et tugevdada selle keskkonnamõõdet ja viia see vastavusse pestitsiidide heakskiitmise protsessiga.